

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Кафедра фортепіано

**СПЕЦИФІКА ВИКОНАВСЬКОЇ РОБОТИ НАД ДЖАЗОВИМИ
ФОРТЕПІАННИМИ ТВОРАМИ
АБО ТВОРАМИ ІЗ ЕЛЕМЕНТАМИ ДЖАЗУ**

**Методичні рекомендації до курсу «Фортепіано»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Харків, 2024

УДК 780.616.432+78.036.9].091(073)

С 71

Рекомендовано до друку науково-методичною радою ХДАК
(протокол № 6 від 29.01.2024 року)

Укладач

Ніколенко Роксана Вікторівна, доктор філософії (музичне мистецтво)
старший викладач кафедри фортепіано

С 71

Специфіка виконавської роботи над джазовими фортепіанними творами або творами із елементами джазу : метод. матеріали до курсу «Фортепіано» для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Фортепіано», спец. 025 «Музичне мистецтво» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. фортепіано ; [уклад. Р. В. Ніколенко]. Харків : ХДАК, 2024. 15 с.

Рецензенти:

В. М. Щепакін – доктор мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії музики ХДАК

О. Л. Кріпак – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри фортепіано ХДАК

Курс «Фортепіано» сприяє вихованню естетичних критеріїв, збагаченню художньо-образного мислення здобувачів. Одним із суттєвих аспектів, що сприяє розширенню мистецького кругозору здобувачів є звернення до різнопланового репертуару. Здобувачі освіти мають орієнтуватися не тільки в стилєвих та виконавсько-інтерпретаційних особливостях музики, що складає класичний репертуар, але й вміти грамотно трактувати твори, що є джазовими за своєю сутністю, або ж містять елементи джазу. Ознайомлення майбутніх професіоналів із засадами джазового мислення, музично-виражальною системою цього мистецтва а також із закономірностями організації джазового музичного твору, сприятиме поглибленню та розширенню фахових компетентностей та формуванню художнього смаку, а також умінню створювати переконливі, мистецько-ціннісні інтерпретації

УДК 780.616.432+78.036.9].091(073)

© Харківська державна академія культури, 2024

© Ніколенко Р. В., 2024

ВСТУП

В структурі інструментально-виконавської підготовки здобувачів освіти одне із основоположних місць займає вивчення навчальної дисципліни «Фортепіано» (для студентів більшості спеціалізацій) та «Додатковий інструмент» (якщо основною спеціалізацією здобувача є ММЕ).

Дисципліна «Фортепіано» є інтегруючою та розвиваючою. Вона розглядається як важлива складова комплексного музичного розвитку здобувачів освіти та базується на міждисциплінарному підході, що зумовлює використання знань, вмінь та навичок, набутих в ході занять з теорії та історії музичної культури, музичної естетики та з інших фахових дисциплін відповідного профілю.

Курс «Фортепіано» сприяє вихованню естетичних критеріїв, збагаченню художньо-образного мислення здобувачів. Одним із суттєвих аспектів, що сприяє розширенню мистецького кругозору здобувачів є звернення до різнопланового репертуару. Здобувачі освіти мають орієнтуватися не тільки в стилєвих та виконавсько-інтерпретаційних особливостях музики, що складає класичний репертуар, але й вміти грамотно трактувати твори, що є джазовими за своєю сутністю, або ж містять елементи джазу. Така спрямованість на збагачення репертуарної палітри у бік джазової музики обумовлена тим фактом, що на сьогоднішній момент вона вже стала невід'ємною частиною культурно-мистецького простору ХХІ ст. а її елементи зустрічаються не тільки у джазово-естрадних композиціях. Досить часто сучасні композитори класичного напрямку також звертаються до невичерпного джерела джазового тезаурусу та поєднують у своїх опусах певні класичні композиційні канони із джазовими гармоніями, ритмами та навіть принципами формоутворення.

Виконання джазових творів, або таких, що містять певні джазові елементи, вимагає обізнаності у закономірностях джазової ритміки, принципах виконавської артикуляції та загальних особливостях того чи іншого стилю. Окрім того у сучасному мистецькому середовищі варто

звертати увагу і на той факт, що практично всі виражальні засоби джазової музики з цікавістю та ентузіазмом сприймаються здобувачами освіти. Саме ж джазове мистецтво із своєю гострою, імпульсивною ритмікою, яскравою гармонією досить часто входить до сфери інтересів молодого покоління музикантів. Також вивчення творів або творів, що мають у своїй основі елементи джазової музичної мови, сприяє більш поглибленню та покращенню певних виконавсько-художніх навичок гри на інструменті. Зокрема така музика розвиває почуття ритму, тембру, форми, музичного слуху, надає навички вірного розуміння та аналізу різноманітного звукового матеріалу.

Виконання джазових п'єс сприяє їх безпосередній залученості здобувачів до основ джазового мистецтва. Ознайомлення майбутніх професіоналів із засадами джазового мислення, музично-виражальною системою цього мистецтва а також із закономірностями організації джазового музичного твору, сприятиме поглибленню та розширенню фахових компетентностей та формуванню художнього смаку, а також умінню створювати переконливі, мистецько-ціннісні інтерпретації джазових творів, та творів, що містять у собі елементи джазової стилістики та музичної мови.

ОСНОВНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ДЖАЗОВОГО СТИЛЮ

У світовому музичному мистецтві джазу, як самобутньому й оригінальному феномену, відводиться одне із найвизначніших місць. Самобутність джазового мистецтва зумовлена його художньо-естетичною складовою. У ньому гармонійно поєднуються різноманітні форми музичної творчості, взаємодіють різні національні традиції та мистецькі напрямки. До того ж джаз в сучасному мистецькому середовищі досить часто впливає не тільки на масову культуру, але й знаходить своє творче переосмислення й у творчості деяких сучасних композиторів, що репрезентують класичну музичну традицію. Одним із таких прикладів є творчість відомого

українського композитора Мирослава Скорика, який у своїх творах уміло синтезував класичної та джазової традиції, збагативши їх елементами українського фольклору. Загалом джазове мистецтво втілює різноманітні аспекти буття суспільства, збагачує сучасну музичну культуру та систему мистецької освіти.

Виникнення джазового мистецтва припало на кінець XIX – початок XX ст. Цей період в історії мистецтва відзначений великим різноманіттям культурних та художніх тенденцій. При цьому багато із них були кардинально протилежними у відношенні один до одного за своїм ідейним наповненням, формами художнього вираження. Також панівні в той час мистецькі напрямки мали різну значимість для широкого загалу або окремих соціо-культурних груп. Проте, варто зауважити, що таке культурне різноманіття характеризує не тільки означений історичний період, оскільки дещо подібне (співіснування декількох мистецьких напрямків) було притаманне й іншим епохам, включаючи й XXI століття.

Кожне століття відзначається якимись власними стилями та тенденціями, які яскраво віддзеркалюють особливості світосприйняття та психології людей, що жили та творили в цей час. Таким чином, якщо ми розглядаємо культуру певного сторіччя з позиції музичного мистецтва, то можемо з легкістю визначити притаманні для нього нові мистецькі та естетичні явища, котрих або зовсім не було раніше, або ж вони носили другорядний характер, й були витіснені мейнстрімними напрямками. Наприклад, визначним внеском у музичну культуру було створення у XVIII ст. сонатно-симфонічного жанру, який був актуальним не лише в означену епоху, але й привертав увагу великої кількості митців наступних століть, вбираючи в себе нові культурно-естетичні контексти. Повертаючись до розгляду культури кінця XIX – початку XX століть, варто зазначити той факт, що в ній знайшли своєрідне втілення багато естетичних цінностей минулого. У музиці XX ст. виникали напрямки, що кардинально відрізнялися від усього попереднього художньо-мистецького досвіду людства. Одним із таких нових

досягнень і є джаз, що не втрачає своєї актуальності і донині, продовжуючи впливати на музичну культури зокрема ХХІ ст.

У другій половині 1950-х всесвітньо відомий музикознавець, президент і директор Нью-Йоркського інституту з вивчення джазу Маршалл Стернс (1908-1966), який незмінно мав безмежну пошану в джазових колах усіх країн Старого і Нового Світу, запропонував наступну дефініцію джазу: «Передусім, де б ви не почули джаз, його завжди набагато легше дізнатися, ніж описати словами. Але в першому наближенні ми можемо визначити джаз як напівімпровізаційну музику, що виникла в результаті 300-річного змішування на північноамериканській землі двох великих музичних традицій — західноєвропейської та західноафриканської, тобто фактичного злиття білої та чорної культури. І хоча в музичному відношенні переважну роль тут відіграла європейська традиція, але ті ритмічні якості, які зробили джаз такою характерною, незвичайною музикою, що легко розпізнається, безсумнівно, ведуть своє походження з Африки. Тому головними складовими цієї музики є європейська гармонія, євро-африканська мелодія та африканський ритм»¹. Ця дефініція зараз вважається найбільш повною та загальноприйнятною.

На початку свого виникнення і в процесі подальшого становлення як мистецького напрямку, джаз найбільш повно та багатогранно ствердився у афро-американському середовищі США. Характерними особливостями джазової музики є основоположне значення ритмічної основи (синкопування, поліритмія), наявність мелодичних акцентів, що створюють ефект своєрідного внутрішнього відчуття погойдування (так званий свінг), імпровізаційність, своєрідні гармонічні засоби виразності (перевага спеттакордів, нонакордів, політерцієвих акордів), особлива виконавська манера з характерним інтонуванням та звуковидобуванням.

Цікаво, що слово «jazz», яке ймовірно походить від французького «chasser», яке у креолів перекладалося як «хвилювання» або ж «полювання».

¹ Marshall Stearns, The Story of Jazz, Oxford University Press, 1956. p.3

А сам термін джаз вперше був застосований на грамплатівці, що містила записи виконання знаменитого новоорлеанського бенду «Original Dixieland Jazz Band». Із 1920-х років, розпочинається так звана «золота доба» джазу, що тривала до 1980-х років. Нове мистецтво почало активно поширюватись, виникали перші зірки цього мистецтва та виходили платівки з джазовою музикою. Поступово, у процесі свого розвитку джазове мистецтво стало не лише виключно мистецьким надбанням афро-американців, але й перейшло до європейського культурного простору та поєднав у собі професійну та розважальну функції. Згодом джаз почав також порушувати та вирішувати глибокі художньо-естетичні завдання, став мистецтвом для вузького кола поціновувачів та знатоків й інтегрувався із іншими музично-мистецькими напрямками, зокрема авангардизмом.

Для мистецької ситуації сьогодення характерним є те, що джаз виявляє значний вплив на сучасну музику. Варто зауважити, що більшість сучасних жанрів музики виникли саме під впливом виразових засобів, характерних для джазу. Зокрема, стиль фанк, що утворився внаслідок синтезу синкопованих ритмів басу й барабанів, а також інтонаціях соулу та ритм-енд-блдіюзу. Рок музика також зазнала безпосереднього впливу джазових гармоній та ритмів. У свою чергу деякі з метрів та новаторів джазу, наприклад трубач Майлз Девіс та піаніст Чик Корія активно впроваджували елементи рок-музики у свої композиції, тим самим роблячи джазову музику актуальною та цікавою для тогочасної молоді. На сьогодні джаз виявився квінтесенцією для багатьох музичних стилів та жанрів а музиканти різних напрямків сучасної та академічної музики інтегрують елементи цього стилю у свої композиції.

СПЕЦИФІКА РОБОТИ НАД ФОРТЕПІАННИМИ ДЖАЗОВИМИ ТВОРАМИ

Вивчення фортеп'яних джазових творів або ж творів із елементами цього стилю часто ускладнюється не досить достатньою обізнаністю зі

специфікою цього досить складного музичного явища. Також варто зазначити, що на сьогоднішній момент специфіка виконавської інтерпретації джазових творів ще не отримала достатньо повного висвітлення у методичній та науковій літературі. Окрім цього суттєвою перешкодою для повнішого розуміння особливостей джазового стилю виявляється відсутність достатнього слухового досвіду, адже здобувачі освіти досить рідко мають нагоду особисто відвідати джазові концерти та фестивалі, на яких вони б мали змогу безпосередньо, перейняти незвичні елементи виконавської практики джазового мистецтва.

Також варто розуміти, що в джазових творах, окрім вже відомих здобувачам класичних прийомів викладення нотного тексту, наявні специфічні елементи джазового стилю, значення котрих досить складно пояснити виконавцю, що ніколи не мав досвіду виконання джазової музики. Одним із таких елементів джазу є свінг. Це явище виявляється досить складним для пояснення проте воно завжди безпосередньо сприймається як ритмічне відчуття погойдування внутрішнього руху. Термін свінг у джазі має декілька значень. Свінгом називається один із традиційних стилів джазу, що розквітнув та був розповсюджений у 30-х роках ХХ століття. Наступне значення свінгу – це спосіб виконання із підкресленим ритмічним відчуттям а точніше із його психологічним сприйняттям, яке виникає під час прослуховування джазових композицій і змушує нас тактувати під музику ногою або похитуванням голови, безпосередньо переживаючи ритмічну основу твору.

Саме свінг у його другому значенні виявляється невід'ємною складовою джазової музики, звісно у поєднанні із такими важливими компонентами цього стилю, як імпровізаційність, специфічне звуковидобування та гармонічна мова. Сутність свінгу досить багатогранна та в певному сенсі складана й не досліджена в повній мірі. Проте серед умовної ієрархії складників джазової музики, свінгу відводиться одна із провідних ролей. Зокрема, наявність або відсутність у виконавській манері джазової композиції

свінгування, його якість, інтенсивність та навіть оригінальність слугує одним із найважливіших критеріїв для оцінки якості інтерпретації джазового твору. Варто нагадати висловлювання про свінг відомого джазмена Чарлі Паркера, який казав: «якщо в цьому творі немає свінгу, значить це не джаз» наведений вислів доводить важливість коректного осмислення виконавцями явища свінгу, коли йдеться саме про джазову музику.

При цьому варто зазначити, що більшість спроб європейських музикознавців осягнути сутність природи свінгу були невдалими. Можливо причина тут полягає саме у неможливості застосувати інструменти традиційного музикознавчого аналізу до розгляду феномену джазу. Академічний підхід до джазової музики та намагання перенести на джаз критерії і канони класичної музики не дає вірних результатів а навпаки, заважає скласти вірне враження щодо сутності розглядуваного явища. Це обумовлене тим, що, як вже зазначалося раніше, джаз містить багато елементів, що за своєю сутністю є протилежними до того, що наявне у класичній музичній традиції. В цьому також криється причина того, що виконавець академічного толку не завжди здатен вірно витлумачити сутність джазової стилістики та манери інтерпретації.

Проте, дослідники неодноразово намагалися зрозуміти сутність джазової виконавської традиції загалом та свінгу зокрема. У книзі «Становлення джазу»² Дж. Л. Коллієр наводить спостереження деяких критиків, що намагалися пояснити сутність свінгу. Наприклад, Ван Йоост стверджує, що «свінг – це психічна напруга, що утворюється притягуванням ритма метром» Інший дослідник Ян Славе наголошував на тому, що основна риса свінгу – створення ритмічних конфліктів між основним ритмом та ритмом мелодії. Цей конфлікт – музично-технічна основа джазу». Однак на думку Дж. Л. Коллієра ці означення є «класичним прикладом намагання дослідити галактику за допомогою театрального бінокля, вирішити суто

² James Lincoln Collier .The Making of Jazz: A Comprehensive History. Houghton Mifflin Harcourt; First Edition (January 1, 1978), 543 pp.

джазову задачу методом академічного музикознавства». Варто звернути увагу та той факт, що феномен свінгу, подібно до специфіки джазового звуковидобування не піддається класичному нотному викладу та нотації у партитурі твору. Як вказує польський дослідник джазової музики Матеуш Свенчицький³ «свінг у великій мірі залежить від набутого особливого відчуття ритму у виконавця» Але в такому разі постає питання про те, як саме можна набутися це ритмічне відчуття виконавцеві, який вихований на академічній традиції. Свінг досить складно відобразити у звичній для класичного музиканта манері нотного запису.

Також певні труднощі викликає і пояснення вірного тлумачення і його виконавського сприйняття. Якщо спробувати підійти до пояснення свінгу за допомогою класичного нотного запису, то можна отримати наступну схему чергування ритмічних долей у такті: для свінгового виконання у розмірі 4/4 -

Проте такий спосіб нотації є досить незручним для

прочитання, тож зазвичай свінг позначається наступним чином: така

ритмічна схема є більш простою і zarazом допомагає виконавцеві зіграти метричний малюнок із невеликою відтяжкою другого звуку, що власне і допомагає створити потрібний ефект погойдування.

Подібна формула досить часто застосовується у джазових творах та зазвичай позначається на початку п'єси. Інколи, замість дуолі може бути записаний пунктир, який варто також наближувати за метро-ритмічною сутністю до триолі. Такі позначки є досить важливими для правильного трактування джазової музики і здобувач має не ігнорувати цю вказівку, а безпосередньо втілити її у своєму виконанні. таким чином можна стверджувати, що розвиток почуття свінгу є важливою умовою творчого виконання та слухання джазової музики. Одним із способів розвитку свінгового відчуття метро-ритму є часте прослуховування джазових

³ Mateusz Świącicki, Jazz – Rytm XX wieku, wyd. PZWSZ 1972, s. 176.

композицій а також безпосередня виконавська практика, що полягає у відтворення джазових композицій.

При початковому знайомстві із джазовою музикою здобувачам варто відпрацьовувати свінгування під керівництвом викладача, звертаючи увагу на пружність пульсації, яка власне й створює враження внутрішнього руху у свінзі. Загалом праця над джазовими творами або творами, що засновані на джазових елементах повинна спиратися на специфіку джазової манери виконання та звісно на класичні виконавські настанови. Адже сучасна музика не виявляється перекресленням надбань минулого, класичної музики. В сучасній музиці загалом лишаються незмінними основні виконавські правила та закони праці над музичним твором, проте в певному сенсі піддаються творчому переосмисленню у відповідності до особливостей джазової манери інтерпретації. Справжня творча праця над твором вимагає багато уваги, ініціативності та фантазії.

У відношенні до джазової музики тут варто відзначити також необхідність для виконавця бути максимально емоційно включеним у процес музикування та віднайти творчу свободу вираження, яка є головною умовою вірного вираження специфіки даного стилю. Проте не варто плутати натхненне виконання із простим бездумним багаторазовим повторенням однієї виконавської версії, яку колись вдалося знайти під впливом емоційного піднесення. Варто чергувати роботу над музичним образом із роботою над певними технічними моментами виконання. Це допоможе краще та глибше осмислити сутність виконуваного твору та надасть змогу запобігти бездумному повторенню певного виконавського кліше, а також віднайти у художньо-змістовній стороні нові грані. Окрім того здобувачеві варто пам'ятати, що часте «натхненне» виконання може призвести до втрати інтересу до виконуваної музики. Якщо ж так вже сталося, то найкращим варіантом в цьому випадку буде відкласти означений твір на певний час, щоб потім з новими силами та оновленими враженнями повернутися до роботи над ним знову.

На початковому етапі роботи над джазовим твором або твором, що містить елементи джазу необхідно розв'язати ряд проблем, які незмінно виникають при вивченні будь-якого твору. До них відносяться вірне прочитання нотного тексту, підбір вдалих технічних прийомів виконання, відповідної та зручної аплікатури і звісно знаходження відчуття свінгування (вірної метро-ритмічної організації твору). Вже на першому етапі роботи над твором варто намагатися вникнути у його художній задум та стиль. Звертаючи увагу на технічній стороні виконання, піаніст має пам'ятати також і про творчу сторону інтерпретації. Також окрема увага має бути приділена вірному донесенню стильових особливостей виконуваної п'єси. Поняття виконавського стилю містить у собі не тільки уявлення про специфіку інтерпретації музики тієї чи іншої доби, але й сукупність виразових та технічних засобів виконання і особливі прийоми гри на фортепіано, підбір яких, звісно відбувається у відповідності до вимог стилю твору. Стиль виконання має залежати від змісту та форми п'єси, що інтерпретується. В процесі створення виконавської версії піаніст має поставити перед собою мету повністю розкрити художньо-естетичну ідею, закладену композитором у твір.

Наступним суттєвим моментом вірного виконавського прочитання будь-якого твору, безсумнівно, виявляється підбір відповідної якості звучання, виходячи із вимог стилю та власне характеру п'єси. Стиль певного композитора загалом і навіть кожен окремий епізод конкретного твору вимагає віднайдення особливого звукового рішення і відповідно для нього прийому звуковидобування. Також варто звернути увагу та той момент, що обрання відповідного звуковидобування в значній мірі обумовлений фразуванням та пластикою розвитку музичної думки. Вірно вибудоване фразування допомагає виконавцям наблизити музичне висловлювання до інтонаційної виразності живого мовлення.

Наступним аспектом виконавської інтерпретації джазових п'єс або п'єс, що містять елементи джазу є знаходження та втілення вірного художнього образу. Для цього необхідно набувати слухового досвіду, більше слухати

якісної джазової музики, особливо у живому виконанні (маються на увазі прослуховування концертних записів виступів джазменів на різноманітних фестивалях або ж безпосереднє відвідування здобувачами різноманітних живих концертів та фестивалів джазової музики). Набуття такого слухового досвіду дозволяє здобувачам збагнути та засвоїти особливості джазового виконавства, віднаходити відповідні способи інтерпретації конкретної п'єси та вірно розкрити звуковий образ. Окрім цього стилістично вірне трактування джазових творів передбачає знаходження виконавської свободи.

Емоційна напруга, що виникає у виконавця та слухача при прослуховуванні свінгу, досить часто обумовлює надмірну кількість зайвих виконавських рухів (погойдування або похитування). Для уникнення такого небажаного ефекту можна порадити здобувачам сфокусувати увагу на відчуття дотику пальців до клавіш, що допоможе позбутися напруження в інших частинах руки та рухів ліктями й корпусом. Варто пам'ятати, що будь яка зажатість та скованість так само згубно відображається на якості гри, як і зайві розмашисті рухи. Зміна активних рухів і підготовчих моментів, чергування під час гри напруження та відпочинку є необхідною умовою виконання як класичних творів, так і джазових.

У роботі над музичним твором важливим фактором є підбір вірної, фізіологічно зручної аплікатури. Знання специфіки удару кожного пальця, може значно спростити вирішення певних художніх і технічних завдань. Зауважимо, що за своєю фізіологічною будовою рука має більш сильні та слабкі пальці. Наприклад, специфічне положення першого пальця дозволяє використовувати його при акцентуванні, а також для зміни позиції руки. П'ятий палець виконує різні функції. У лівій руці йому зазвичай віддається виконання насичених важких басів, а в правій руці – яскраві підкреслення певних нот. Найбільш виразним за багатофункціональними своїми звуковими можливостями є другий та третій пальці, використання четвертого пальця найбільш доречно для віднайдення вишуканого, тонкого звукового колориту. Таким чином у фортепіанному виконавстві аплікатура відіграє роль своєрідної

інструментовки та надає можливості віднайти необхідні з художньої точки зору тембральні барви звучання інструменту.

Таким чином при роботі над джазовими творами або творами, що засновані на елементах джазу, здобувачів повинні поєднувати знання з особливостей джазової музики з академічними виконавськими засадами. Викладач в свою чергу має сприяти більш повному розумінню джазової стилістики та зацікавити в подальшому зверненні до цього невід'ємного компоненту сучасного музичного мистецтва. Джазова музика є в певній мірі унікальна, адже досі не має жодних аналогів у історії музичного мистецтва. Жоден з видів мистецтва не зазнав такої швидкої і різкої трансформації протягом всього лише кількох десятиріч. Витоки джазу глибокі та багатогранні, однак як культурний феномен джаз асоціюється в першу чергу із ХХ століттям і став його своєрідним культурним символом. Зазнавши розквіту у минулому сторіччі та значно вплинувши на розвиток музичного мистецтва як академічної традиції, так і сфери популярної музики, джаз продовжує захоплювати своєю безпосередністю, яскравими римами та гармоніями сучасних музикантів і слухачької аудиторії та є невід'ємною складовою музичного універсуму сьогодення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Collier, James Lincoln. The Making of Jazz: A Comprehensive History. Houghton Mifflin Harcourt; First Edition (January 1, 1978), 543 p.
2. Stearns, Marshall. The Story of Jazz, Oxford University Press, 1956. 367 p.
3. Świącicki, Mateusz. Jazz – Rytm XX wieku, wyd. PZWSZ 1972, 176 s.
4. Полянський В. А. Джазовий піанізм у контексті стильових тенденцій фортепіанного виконавства ХХ ст. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. 2016, № 1. С. 40-45.
5. Стецюк Б. О. Витоки та основні тенденції розвитку джазової фортепіанної стилістики. *Аспекти історичного музикознавства*. 2020, Вип. ХІХ-ХХ. С. 411-428.
6. Тормахова В. Особливості інтерпретації в джазі. *Мистецтвознавчі записки*. 2017. Вип. 31. С. 57-63. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mz_2017_31_7.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**СПЕЦИФІКА ВИКОНАВСЬКОЇ РОБОТИ НАД ДЖАЗОВИМИ
ФОРТЕПІАННИМИ ТВОРАМИ
АБО ТВОРАМИ ІЗ ЕЛЕМЕНТАМИ ДЖАЗУ**

Методичні рекомендації до курсу для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» ОП
«Фортепіано»

Укладач:

Ніколенко Роксана Вікторівна

доктор філософії (музичне мистецтво)
старший викладач кафедри фортепіано

Видається в авторській редакції

План 2023

Підписано до друку 29.01.2024 р. Формат 60×84\16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. 1,99. Обл. вид. арк. 2,08. Тираж 100. Зам №
ХДАК, 61057, м. Харків. Бурсацький узвіз, 4
